

Să vă iubiți unul pe altul! Precum Eu v-am iubit pe voi, așa și voi să vă iubiți unul pe altul! (Ioan 13, 34)

PUBLICAȚIE EDITATĂ ȘI DISTRIBUITĂ GRATUIT DE PAROHIA „SF. ARH. MIHAIL ȘI GAVRIIL” - POIENIȚA, COM. VÂNĂTORI, JUD. IASI, PROTOPOPIATUL PAȘCANI

Duminica a doua din Post (a Sfântului Grigorie Palama)

Orice vreme este potrivită pentru a pune început bun spre mântuire

Sfântul Grigorie Palama

Orice vreme este potrivită a pune început bun pentru petrecerea spre mântuire. Așa a grăit și marele Pavel „Iată acum vreme potrivită, iată acum ziua mântuirii (2 Corinteni 6,2). „Să lepădăm faptele întunericii și să ne îmbrăcăm cu armele luminii. Să umblăm cuviincios ca ziua.” (Romani 13, 12-13). Căci nu a zis că vremea potrivită pentru mântuire este o oră anume sau o zi anume, ci că, după întruparea Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, orice vreme este potrivită. Căci așa cum, când pe pământ răsare soarele cel simțitor, este vreme potrivită oamenilor pentru ostenele trupești, precum și David zice: „Soarele a răsărit și va ieși omul la lucrarea lui până seara.” (Psalmi 103, 22), la fel și când s-a arătat nouă în trup soarele dreptății, după întruparea Lui, orice vreme este potrivită pentru lucrarea celor duhovnicești, ceea ce însuși profetul o arată după ce vorbește despre stăpâneasca venire „piatra pe care nu au luat-o în seamă ziditorii aceea a ajuns în capul unghiului” (Psalmi 117, 22-24) și adaugă: „aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul: să ne veselim și să ne bucurăm în aceasta”, însă cu privire la ziua soarelui celui sensibil, aceea este întreruptă de noapte, căci zice „va ieși omul la lucrul său până seara” (Psalmi 103, 23), în vreme ce neînserat și neapus este soarele dreptății și, după spusa Apostolului că „nu are mutare sau umbră de schimbare” (Iacov 1, 17), neîncetat este timpul potrivit pentru lucrarea duhovnicească.

Este cineva bolnav între voi? Să cheme preoții Bisericii și să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn, în numele Domnului. Și rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav și Domnul îl va ridica, și de va fi făcut păcate, se vor ierta lui.

EPISTOLA SFÂNTULUI APOSTOL IACOV 5, 14-15

Smerita cugetare

Pe urmele sfinților

De ce Duminica a doua din Postul Mare se mai numește și „a Sfântului Grigorie Palama”?

Preot Ciprian Iacob | Parohia Gura Văii

Rânduiala statornicită de Sfinții Părinți ca în a doua săptămâna a Postului Mare să fie pomenit Sfântul Grigorie Palama, este în strânsă legătură cu prima duminică din Post, numită a *Ortodoxiei*.

Dacă Duminica Ortodoxiei și izbânda asupra iconoclaștilor însumează triumful Bisericii asupra tuturor ereziilor trinitare și hristologice osândite în cele 7 Sinoade ecumenice, **ziua de astăzi, numită „a Sfântului Grigorie Palama” întru cheiează pe toți Sfinții Părinți care prin însuflarea Duhului Sfânt, au oferit Bisericii prin operele, canoanele și hotărârile sinodale la care au participat, dreapta credință.**

Datorită vieții sale ascetice deosebite, de lumina dumnezeiască și harismele Duhului Sfânt de care s-a învrednicit în nevoitele sale din Sfântul Munte și Tesalonic, pe care l-a păstrat că mitropolit și a înțelepciunii că dar al lui Dumnezeu, Sfântul Grigorie a fost desemnat ca reprezentant Ortodoxiei în fața ereziilor vremii.

Grigorie Palama este cunoscut în Ortodoxie ca „teologul luminii” ce ne învață despre harul divin, lumina dumnezeiască, lumina taborică, energia necreată ce izvorăște din Sfânta Treime și din care omul este chemat să se împărtășească.

Această cale a luminii, spunea Sfântul Grigorie, este deschisă tuturor și nu puțini sunt cei care ajung la deplinătatea ei. Iar dacă omul îl caută cu ardoare, Dumnezeu picură în inima acestuia lumină, binecuvântare și har. Pentru a se împărtăși din această lumină dumnezeiască, omul trebuie să se

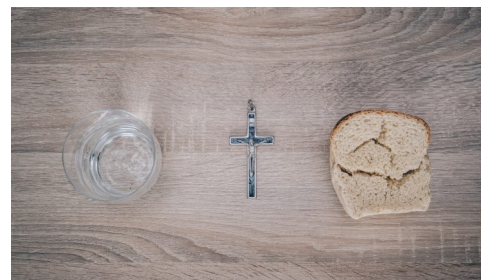
nevoiască neîncetat, după cum însuși Sfântul Grigorie, cu lacrimi de pocăință se ruga Născătoarei de Dumnezeu prin cuvintele: „Luminează-mi întunericii!”.

Această rugăciune și lucrare în viața creștinului este atât de necesară în această lume, întunecată de grijile materiale și provocările acestor veacuri. Este o permanentă căutare a lui Dumnezeu, izvorul luminii și Cel care a zis: „Eu sunt lumina lumii, cel ce îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții” (Ioan 8, 13).

Într-un cuvânt de învățătură rostit în cadrul acestei sărbători, **Părintele Patriarh Daniel** explica faptul că lumina aceasta, nevăzută cu ochii trupești, „este simbolizată în icoanele ortodoxe prin lumina din jurul capului sfinților, numită aureolă sau nimb. Sfântul Grigorie arată în scrierile sale că această lumină nu vine de la soare, ci este lumină necreată care se arată din interiorul sufletului omului rugător unit cu Dumnezeu, întrucât ea vine direct din lumina sau slava Preasfintei Treimi”.

Felurile postirii în lumea satului de odinioară

Tradiții

Sursa: doxologia.ro

Timp de 40 de zile, credincioșii creștin-ortodocși se pregătesc, prin post, de marea sărbătoare a Învierii Domnului nostru Iisus Hristos. Toată această perioadă de purificare spirituală și trupească, această renunțare de bunăvoie a omului la plăceri, se constituia în lumea satului de odinioară într-un adevărat ritual de lepădare a păcatelor, ținut cu sfințenie de la cel mai mic, la cel mai mare și mai vârstnic din bățatură. Vă prezentăm în cele ce urmează un interviu realizat cu Marcel Lutic, etnograf la Muzeul Etnografic al Moldovei, din cadrul Complexului Muzeal Național „Moldova” din Iași.

Postul Sfințelor Paști sau Păresimile este cel mai lung și mai aspru dintre toate posturile de durată instituite de Biserica Ortodoxă. În toată această perioadă fiecare creștin ortodox se pregătește pentru primirea Luminii Învierii în sufletul și în casa sa, prin post și rugăciune, prin renunțarea de bunăvoie la toate lucrurile și faptele care aduc o părută plăcere trupului, dar prejudiciază sufletul.

Curățirea omului arhaic începea cu renunțarea la mâncărurile de dulce și continua cu pregătirea sufletească prin participarea în mod regulat la sfintele slujbe, prin spovedanie, prin purtarea de grijă a celor adormiți. „În urma acestui mare exercițiu de voință, care se numește post, credinciosul se ușurează de păcate. În trecut, postul era ținut cu sfințenie, călcarea lui fiind considerată păcat, iar înfruptarea era sinonimă cu spurcarea. Dacă cineva s-a înfruptat din pricina altuia, păcatul cădea asupra aceluia. Se spune că doar omul care se poate înfrâna prin post și renunță la satisfacția unor mâncăruri substanțiale, numai acela e în stare să ducă zile după zile de prașilă și de coasă, de cum se face lumină până în amurgul serii. Țăranul român a constatat că acolo unde nu-i voință pentru înfrânare de la mâncare nu este nici tragere de inimă pentru munca grea”, spune Marcel Lutic, etnograf la Muzeul Etnografic al Moldovei, din cadrul Complexului Muzeal Național „Moldova” din Iași. Renunțarea la bucatele de dulce și hrănirea cu mâncăruri de post (fasole, cartofi, varză, ceapă etc.) va face ca meniul de sărbătoare din noaptea Învierii să fie cu mult mai gustos, „omul acela va cunoaște adevărata bună-tate a acestor bucate”.

„Cine postește 40 de zile și petrece numai în rugăciune poate să audă pe Dumnezeu”

Lepădarea de bucate reprezintă doar o mică parte din ceea ce reprezintă postirea. Potrivit credinței multor oameni ai satelor, „**degeaba postești, dacă păstrezi dușmăniile**”, astfel că postul este precedat în mod necesar de iertare: iertarea cu cei cărora le-ai greșit, iertarea cu vecinii, cu nașii, cu finii, cu părinții etc.

Potrivit lui Marcel Lutic, „omul de la sat credea că măcar o parte din păcate se pot ispăși încă din această viață”, iar posturile și rugăciunile făceau parte din acest ritual al ispășirii. „Din generație în generație, de la tată la fiu, de la mamă la fiică, era transmisă credința că posturile și rugăciunile au

rosturi purificatoare, iar faptele cele bune trag mult la cântar. Fiecare dintre noi avem datoria, spunea acum câteva decenii dascălul Latu cel bătrân din Ungureni, Botoșani, să ne gândim mereu la averea cu care vom trece dincolo, în lumea dreptilor și a dreptății”, subliniază specialistul.

Și atunci, și acum, postul reprezenta nu doar lepădarea de păcate, ci și modalitatea prin care omul se simțea mai aproape de Dumnezeu, crezând că astfel rugăciunile ridicate întru împlinirea celor mai arzătoare dorințe erau mult mai lesne auzite de Cel de Sus. „Cine postește 40 de zile și petrece numai în rugăciuni poate să audă pe Dumnezeu, ca și Moise, credeau bătrânii”, spune etnograful ieșean.

Grijania, un ritual ținut cu sfințenie

Întreaga suflare a satului de altădată participa la sfintele slujbe, spovedindu-se și împărtășindu-se ori de câte ori se săvârșea Sfânta Liturghie, cu precădere însă în timpul postului.

„În vremurile de altădată, fiecare om al satului se mărturisea la duhovnic în fiecare post și se împărtășea. Aceasta era grijania. Față de cei vii și față de cei morți. Îndeobște, după ce se rostea în particular rugăciunea «Tatăl nostru», se spunea și un adaos rămas din bătrâni: «Doamne, iartă păcatele mamei și ale tatei, ale bunicii și bunicii, ale moșilor și strămoșilor, ale nașului și ale moașei, precum și ale mele, păcătoșului»”, ne-a mai dezvăluit etnograful Marcel Lutic. În ziua când se primea Sfânta Împărtășanie, potrivit normelor arhaice, nu era permis sărutul; tot păcat era și să scuipe acela care se împărtășea.

În **Săptămâna Albă sau a Brânzei**, se mânca mai ales lapte, brânză și alte derivate lactate, ouă și aluaturi, „cu scopul de a obține treptat organismul pentru multele și adeseori asprele zile ale Postului Mare, pregătindu-ne să intrăm în post cu sufletul curat (sau alb, după expresia oamenilor de altădată)”.

Fiecare zi din prima săptămână a postului purta câte un nume: lumea curată, ziua forfecarilor sau Spolocania, marțea vaselor, miercurea strămbă sau frumoasă, joia iepelor, vinerea Sân Toaderului. „În prima zi de post se săvârșeau mai multe ritualuri: spolocania, încălirea borșului și jujeul. Spolocania sau spălarea presupunea curățirea gurii, gâtului și mațelor cu borș holtei, adică borș fără legume. Ziua de marți era cunoscută sub numele de marțea vaselor, când exista obiceiul de a se spăla toate vasele în care s-au pregătit mâncăruri de dulce, aceste vase fiind duse apoi în pod, de unde erau coborate tocmai la Paști. Ziua a treia purta numele de miercurea strămbă sau miercurea frumoasă, fiind păzită în special de oamenii care se temeau să „nu se strămbeze gura”, iar cea de-a patra zi se numea joia iepelor, ținerea ei având ca motivație specială o credință a femeilor, potrivit căreia cele care o serbau nășteau mai ușor. În ziua a cincea începea ciclul Sân Toaderilor, acum fiind ținută Vinerea Sân Toaderului, adică începeau slujbele speciale pentru morți”, mai spune specialistul de la Muzeul Etnografic al Moldovei.

Călătorii, bătrânii și bolnavii erau scutiți de post

Tot postul, țăranii obișnuiau să se ocupe în special de treburile gospodărești, în timp ce femeile dereticau la împletit, țesut sau tors, fetele mari cosând pe ascuns cămeșile speciale pentru zilele Paștilor. Tot mai aproape de întâmpinarea Învierii, postul devenea mai aspru. În ultima săptămână, începând cu seara Duminicii Floriilor, mai ales bătrânii nu mai mâncau și nu mai beau nimic până în Joia Mare; „atunci se împărtășeau, după care obișnuiau să mănânce puțin, urmând ca postul negru să fie continuat până în ziua de Paști”. „În tot acest timp se închinau și mergeau la biserică, se păzeau mult să nu se supere, să nu se sfădească ori să nu vorbească pe cineva de rău, reușind astfel să întâmpine cu sufletul curat și fără păcat Învieria Domnului”, mai spune domnul Lutic.

Totuși, ca și acum, existau și în lumea satului arhaic o seamă de oameni cărora li se permitea gustarea mâncărurilor de fruct. „Morală ortodoxă permite călătorilor, bătrânilor și bolnavilor să mănânce de dulce chiar și în această săptămână, poporul spunând că *Baba călătoare n-are sărbătoare*, iar Postul bolnavilor și rugăciunea bețivilor Dumnezeu nu le ține în seamă. Pe de altă parte, mulți oameni nu socoteau postul alimentar o virtute ieșită din comun, astfel explicându-se zicerea: **Cine postește/ Bună faptă face, / Iar cine nu postește/ Nicidecum nu greșește**, adaptare după cunoscutul verset biblic: «Nu-i păcat ce intră în om, dar e păcat ce iese din om», rememorează etnograful.

Satul de astăzi în Postul Paștilor

Mare parte dintre credințele populare au fost păstrate cu sfințenie în lumea satului. Astfel, ca și odinioară, s-a păstrat tradiția iertării și împăcării cu cei vii și cu cei morți, „**spovada și împăcarea**”, după cum o numește bătrâna Ruxanda Manci din satul ieșean Băcu. „Nu trece post să nu mă spovedesc, așa îi învăț și pe copiii mei, pe nepoți; să se spovedească, să se împăce cu lumea din jurul lor, cu care au greșit. Mai ales în Postul Mare, am grija morților; dacă eu am rămas singura din mamă, tată, frați, trebuie să le port grija, duc și eu un blid de pomană. Așteaptă și ei, săracii; sufletul vine să vadă dacă le-ai adus ceva, dacă nu, se supără, se întorc înapoi la Dumnezeu și mă părăsc că nu am grijă de morți”, crede cu tărie femeia de 70 de ani.

Însă nu doar sufletul trebuie primenit; bătrâna nu uită nici de orătăniile din ogradă și, sprintenă, în așteptarea fierții de fasole, bătrâna trebăluiește la curățirea casei și a grădinii: „Curățenia se cuvine să se facă în toată ogradă, la dobitoace, copacii să fie dați cu var, casa văruiată. Dar astea le faci mai înainte de Săptămâna Mare. **În Săptămâna Patimilor nu faci treabă deloc**, așa am învățat eu de la mama mea. Nu trebuie să faci zoi (să nu speli), că e lucru necurat, nu coși, nu torci, nu tai mieii în Vinerea Patimilor. Pentru noi S-a răstignit Mântuitorul, pentru asta ar trebui să mergem numai la biserică săptămâna asta, la denii, să lăudăm și să jelim pe Domnul”, îndeamnă femeia.